

Baltijas Semkopis.

Apsteļamās:

Balt. Semt. Administrācija, Ār. Rigas Rasku-eelā
№ 14, Rūhziņu Gēb. u. beedra gr. bodē, un redalziņā:
Jelgavā, Rasku-eelā № 2. Beš tam Rigā: Schilling'a,
Kapteina un Lūhama gr.-bodis un pee koptm. Lerchenborff,
pils. Rasku-eelā № 13. Zitās pilsehtās: wifas gr.-bodis.
Uš laufeem: pee pag.-walb. mahžitajem, skolotajem, ic.

6. gads.

Rigā, 25. jūnijā.

Mašā:

Ar Peelikumu: par gadu 3 r. 40 l., par 1/2 gadu 1 r. 80 l.
Beš Peelikuma: par gadu 2 rub., par 1/2 gadu 1 r. 10 l.
Par peejuhtigānu ar pastu uš katru eksemplari, ween'
alga waj ar jeb beš Peelikuma, jamašā 60 kap. par g.
un 35 kap. par 1/2 g. Sludinājums peenem wifās
apsteļamās weetas pret 8 kap. par šķū rindam.

№ 26. Lihds ar Baltijas Semkopi ik nedēlas isnahk Peelikums ar stahsteem un derigu laika-lawekli; 1880.
maksā 1 rub. 40 kap. par gadu, 80 kap. par pusgadu.

Meera-teesu eewefšana Baltijas gubernās.

(Turpinājums.)

Cesam šamū rasku turpinajam, mums jāpahrlabo šahdi mifejumi, kas pag. ned. numurā eewefufchees. 5. puntē jalafa, ka meera-teesnešhu šapulžēs ari wīnu weetneekem jeb subšituteem ir pilnas-balsfošanas-teesības. Turpat pee 6. punktis jāpeefihnē, ka par meera-teesnešheem war želt ir tahdu, kura wezakeem waj seewai ir tik leels grunts-gabals, kā riterišaftes muišča, šaprotams, ja wīnam pee tam ari žitas ihpašības, to likums pagehr.

Sem I. minētā likumā tahlat ir šahdi nošajijumi:

a) kriminal-prahwas šinā:

15) Lihds wispahrigo jauno teesu eewefšanai meera-teesnešhu Baltijas gubernās newar špreest par kriminal-prahwas lik. 34. art. mineteem nošegumeem (šlat. „Balt. Semt.“ 17. num., 130. lp. sem II., A, 1—3 par leetahm, kurās m.-t. nekriht špreest) un par kriminal-leetahm, kurās tagad špreest Tehrpatas uniwersitetes teefa.

16) Tahs leetas, par kurahm m.-t. newar špreest, wīnš noraida pee teefahm, kurahm tahs peekriht.

17) Beš teem, kas peemineti krim.-prahwas lik. art. 95 (šlat. „B. S.“ 131. lp.), pee leezineeku šwehrestības naw ari peelaiščami Lutera tizības ložekli, kas wehl naw eefwehtiti.

18) Meera-teesnešhu šapulžehm eešneegtās kafazijas šuhdības ja-eejuhta waldošām Senatam 7 deenu laikā.

b) žiwil-prahwas šinā:

19) Žiwil-leetas išpreesthot meera-teesnešheem janem par pamatu Baltijas gubernu privat-teesību lik. III. daļa un semneeku likumu grahmatās, tikai ne tee nošajijumi, kas šihmejahs uš prahwu šahrtību, kuras weetā teef eezelta ta prahwas šahrtība, kas nošajita likumā no 20. now. 1864. (šlat. „B. S.“ Nr. 17—19).

20) Kad jāšpreest tahdu leetas, kuri fewi pašči preest teefas newar aištahwet (laulatas seewas, behrni ic), tad m.-t. jaturahs pež teem nošajijumeem, kas šhini šinā Baltijas gubernās pastahw.

21) Beš tahm leetahm, kas minetas žiwil-prahwas lik. 29. art. (šlat. „B. S.“ lp. 140 „šahdas leetas meera-teesnešhi išpreest“), meera-teesnešheem wehl jāšpreest šahhdās šuhdības-leetas:

- kad šahds šuhds, ka tas traužets šahdas leetas bruški;
- šuhdības par serwituts-teesību aištifšanu, ja no šahdas aištifšanas naw wairaf ne kā gads pagahjis;
- šuhdības, lai ušrahda kustosču mantību;
- šuhdības, lai atkauj peenest leezību muhšigai atminai;
- šuhdības, lai šahdai mantai ušleek arestu.

22) Beš tahm leetahm, kuras pež kriminal-prahwas šahrtības art. 31 (šlat. „B. S.“ par kriminal-prahwu) meera-teesnešheem ne-peekriht, tee wehl šahhdās leetas newar špreest:

- laukpagastu ložekli šrihdu-leetas, kuras Baltijas gubernās peekriht pagastu-teesahm, kas tahs išpreest wīgaligi, ja abi prahw-neeki no břiha prahta newehlahs, lai meera-teesnešis tahs išpreest;
- tahs žiwil-leetas, kas lihds wispahrigo jauno teesu eewefšanai peekriht Tehrpatas uniwersitetes teefai.

23) Šuhdības par traužetu teesību baudiščanu meera-teesnešis nebūht nepahrbanda dokumentus, žaur kureem šuhdsetaja ihpaščuma-teesības nodibinatas, bet eezet tikai traužeto buditaju pirmejās teesības.

24) Lihds wispahrigo jauno teesu eewefšanai šwehrestība kā peerahdiščanas-lihdseklis (Haupteid) teef peepatureta.

25) Behrnus no 7 lihds 14 gadeem, tapat tahdus Lutera tizigos, kas wehl naw eefwehtiti, gan war kā leezineekus noklausčinat, bet ap-šwehriht tos newar.

26) Ja šahdam eemešs domat, ka wehlat pa wīšam nebūhs eefpehjamš waj nahšees gruhti, leezineekus noklausčinat, no teefas pušes šahdu leetu apluhkot waj leetas-prateju špreedumu dabūt, tad tas war eefneegt luhgumu, lai atkauj nodibinat leezību (peerahdižumus) muhšigai atminai.

Art. 27—33 jo šihkati nošajits, kā 26. art. išpildams.

34) Šuhdsetajs war luhgt, lai wīna šuhdības wehrtību nodroščina. Tas noteek: a) žaur eerašliščanu hipotekas grahmatās, b) kustinamu mantu apščlaložot (aresti tai ušleekot) un c) žaur galwineekem jeb žaur wehrtisleetu eekihleščanu.

Art. 35—43 nošala jo šihkati, kā šuhdību nodroščinaščana išdaroma.

II.

Likums, kā Baltijas gubernās meera-teesnešhi želami.

1) Katrā meera-teesnešhu aprinki teef nodibinata ihpašča wehle-taju šapulže, kas meera-teesneščus eezet.

2) Šihm šapulžehm ir par wadoneem jeb preestšneekem muišneeku aprinku-preestšneeki (kreismarščali ic). Pee šapulžes peeder tee suhtni, ko išwehl wīšs meera-teesnešhu apgabals, kuri peeder pee meera-teesnešhu aprinka. Beš tam pee šihm šapulžehm wehl peeder, ja tani aprinki ir Krona-muiščas, tik daudš no domenu waldes eezelamo suhtni, žil gubernas-likumu 1857. art. nošala. Tahdi Krona suhtni warbuht domenu waldes amatawihri waj Krona-muišču rentneeki.

3) Šapulžes ložeklus eezet uš 3 gadeem gruntneeku un pagastu wezafaju šapulžes; bet ja pee meera-teesnešhu aprinka ari pilšehtas peeder, tad pilšehtu weetneeku šapulžes no šawas pušes eezet tik daudš suhtni, žil pež art. 8 nošajits.

4) Wehletaju šapulžes šafauž wīnu preestšneeki (art. 2).

5) Gruntneeku šapulžēs ir balsfošanas-teesības:

- muišču ihpašneekem;
- un c. teem, kureem peeder gruntsgabali, kas naw masati par muišneeku muiščahm.

Gruntneeki pee šapulžehm nem dalību waj pašči waj žaur piln-wareem, bet ne weens newar išleetat wairaf ne kā dimi balsis — weenu preestš fewis un weenu pilnwarā, pat ja wīnam meera-teesas aprinki peederetu wairaf muišču.

6) Laukpagastu suhtnus eezet meera-teesu aprinku pagastu wezafaju šapulže, to muišneeku aprinka-marščals šafauž un wada.

7) Katra no abahm šapulžehm, tikpat gruntneeku kā ari pagastu wezafaju šapulže, suhta 5 suhtnus meera-teesas aprinka šapulžē. Par tahdeem suhtneem war eezelt ščo šapulšču ložeklus, weena alga, waj tee peeder pee weenas, waj pee otras šapulžes.

8) Pilšehtu suhtnus išwehl pilšehtu šapulžes ij šawa pulla šahhdā šlaitā: Šlofa 1 suhtni, Balweere 2, Šimbaišči 1, Žehšs 1, Walla 2, Tehrpati 10, Wero 1, Behrnawa 5, Wihlande 2, Arens-burga 2, Baltiščporta 1, Weifensteine 1, Wešenberga 1, Narwa 4, Šapfale 1, Jelgawa 12, Šaušta 1, Šufuma 1, Piltene 1, Wentspile 2, Kuldiga 2, Aispute 2, Šrobina 1, Šeepaja 6, Šaunjelgawa 1, Šelabstate 2.

9) Pee zehleju fapulsehm, kas nobibinatas pehz fchi likuma artefekteem 4—6, newar nemt dalibu tahdi:

- a. kas naw 25 gadus wezi;
- b. kas kahbu leelu noseegumu deht stahwejuschi ismekleschanā un zaur teefas spreedumu naw tihriti;
- c. kas no amata atzelti, 3 gadu laika;
- d. kas stahw apalsch teefas;
- e. kas konkursti kritusch, lihds isdibinats, kahdā wihje tas notizis;
- f. kas no goridsneeku kahrtas isflehgti un kas isflehgti no muischneeu sabeedribas waj no draudses;
- g. ahrsemneeki, kas Kreewijai naw smehrejuschi padewibas-smehrestibu, 10) un 11) — daschi masaf eewehrojami nosazijumi.

12) Ja meera-teeju wehleschanas-aprinkos nebuhtu tif daudf derigu kandidatu, zif meera-teejneshu tani aprinki wajjaga, tad truhfstofohos meera-teejneshus lihds nahkoschahm wehleschanahm eezet walboschais senats.

(Turpmat beigums.)

Saimneezibas nodafa.

Semkopibas un sadshwes jinas no Rijewas gubernas.

(Turpinajums.)

Ijhehto fehllu applahschanu ar semi fche isdara ar daschadeem daihteem: ar ralu, ar arkleem, kas tikai preeksch fehllu ee-arschanas taisiti, ar ekstirpatoorem, ezeschahm un wispehdigi pee rindu-kulturas ar sehjamo maschini. No fcheem daihteem preeksch graudu ee-arschanas ir wislabafais tas, kas tos eear weenada un pee tam tahda dsikumā, kas wiswairaf der fehllas dihgku kreetnai attihstichanai un pee tam wehl pee masa zilweku un lopu-spehka pastahda snamā laikmetā daudf darba. Ne-eewehrojot rindahm sehdamo maschini, man rahdahs, ka it ihpashchi ekstirpatoru leetaschana ir wisderigata preeksch fcha noluhka. Neraugotees uf to, ka ekstirpators naw bef scho daiktu schiras wispahrigā truhkuma, t. i. ar winu naw eespehjams wijus fehllas graudinus weenlihdsigi dsiki eear, tad tomehr winsch ispilda sawu noluhku kreetnati par ralu, ahka-arklu uc., tapehz ka pehz wina leetaschanas sehjas afni parahdahs ne wis rindahm, bet ir isdaliti weenlihdsigi pa lauku; mina darbs ir pilnigals par rala un ahka-arklu ari tapehz, ka zaur ritenu palihdsibu ir eespehjams leelako fehllas daku ee-art kahrotā semes dsikumā, kamehr pee pehdigo leetaschanas dsikums atlez no zilweka isweiklibas. Bef tam ar 1 ekstirpatoru war 1 zilweks par beenu apstrahdat ar 4 sirgeem 2—2½ dz., t. i. kahdas 4 reises wairaf ne tā ar ralu un ahka-arklu.

Ezeschu darbiba pee fehllas pahrlahschanas ar semi naw salihdsinajama ar ekstirpatora darbibu, tapehz ka pirmois darba-rihts spehji fehllu ar semi tikai samasit, bet ne ar to pahrlahst, un tapehz winu ne bef eemefta leeta tikai tahde atgabijums, tad fehllas graudini preeksch labas dihgichanas nezesch eewehrojumu semes kahrtu wirs semim, jeb tad seme ir til drehgna un filta, ka fehlla war sadihgt sem plahnas semes kahrtinas.

Ekstirpatorus leeta preeksch daschadeem noluhsteem un tapehz winu konstruzija ir loti daschada. Saha eemefta deht ir grehti nosakams, kura fabrika ekstirpators ir wislabafais preeksch fehllas ee-arschanas un tabehf domaju aisrahdit uf tahm scho rihtu ihpashchahm, kuras it ihpashchi palihdsi pee mineta noluhka panahfshanas.

Ekstirpatora rahmis war buht no kofa, ja winsch ir tikai pee-nahzigi stipri aptalts, jeb ari no ne wijai beesa dselsha. Soba isfkats un winu nostiprinashanas wihje rahmi ir no leela swara preeksch labas darba isdarishanas un tapehz tas it ihpashchi ja-eewehro. Soba kahdam wajjaga buht ahklam, jo zaur to jahku fahnes un stubulnaji warehs pazeltees uf augichu un atlaus jobam lihst semē; wislabaki ir, ja soba kahts ir tsichetkantigs, pee lam weena lante stahw tai pusē, uf kuru pusi well ekstirpatoru, tad ar to strahda. Schahda kahda forma palihdsi semi kreetnaki irdinat un iswilt sahku fahnes is semes. Soba kahdam wajjaga buht deesgan stipram, lai tas pee strahdashanas neatlihktu, jeb nepasaudetu sawu preekschejo isfkatu, un tapat deesgan garam, lai pehz sobu eelishchanas semē buhtu deesgan leela starpa starp semi un rahmi. Tee ekstirpatoru fabrikanti, kas taifa sobus no daschada garuma, maldahs gaušchi,

jo zaur to newar panahst weenlihdsigu semes usirdinashanu un fehllas pahrlahschanu ar semi. Soba apalscheja dafa jeb soba gals isdara semes irdinashanu un tapehz tam wajjaga buht tahdam, kas spehtu sawu peenahkumu kahrtigi peepilbit. Ja ekstirpators ir nolemts preeksch fehllas ee-arschanas, tad sobu gali beidsahs ar platumu un pee tam jobi ir tā nostiprinati rahmā, ka it katris no wineem dsen ihpashchu wagu un usirdina wisu starp sobeem efofcho semi. Sobeem wajjaga buht peestiprinatēem pee rahma wismasaf tā, ka tee zaur strahdashanu ne-iskusinatots is fawas meetas. Ekstirpatori ir ar un bef riteneem, ar un bef eetaises preeksch winu isjelschanas is semes. Ritēni der preeksch semes irdinashanas zif dsiki grib, un preeksch rihta wada-schanas pa zeetu semi, pee lam rahmi ar sobeem nostiprina aju robos tahdā augstumā, kahds ir wajjadfigs preeksch sobu aissfargashanas no eedurishanahs semē. Ja ekstirpators bef riteneem, tad to wed uf lauku ar rateem. Lai gan ritēni to sabahrdina, apgruhtina willschanas spehku uc., tomehr man leefahs, ka lihds ar ritēnu truhfshanu naw gluschi panahstama fehllas ee-arschana kahrotā dsikumā, jo bef riteneem sobu lihshana semē atlez pa leelakai dafai no semes mihshtuma un rahma smaguma. Turpretim ismehginajumi aisrahda uf to, ka daschadu stahdu fehllas pagehr preeksch wislabafas dihgshanas un wisduplafas stahdu attihstichanahs ee-arschani finamā dsikumā, tā p. peem. kweesch ja-eear 1—2, rudsi 1, meesch 2—3, ausas ½—3 un griki 1—2 zolu dsiki, lai no wineem labako rashu waretu dabuht un tapehz domaju, ka preeksch fehllas ee-arschanas leetajamam ekstirpatoram ritēnu newajjadsetu truhft.

Pehz fehllas ee-arschanas lauku eze un rule. Schē ir atrasts par derigu, rulet ne tikai masaras, bet ari seemas labibu, ja tikai seme naw preeksch ruleshanas par drehgna. Par labako ruli preeksch maju un nezeetu semes piku fasmalzinashanas ja-atsihsti fche leetatais trihsahrtigais rulis no kofa, kura zilinderi ir apstiti ar plahsti. Zf katram zilinderim ir sawa ihpashcha afs, kura ir islaista zaur sehge-reem ne ar apaku, bet ar garenu zaurumu. Saha eemefta deht war ar scho ruli pilnigi norulet ari nelihdsenu semi, jo til lihds, ka weens rula zilinderis brauz uf augtummu jeb eet leeknā, tas tuhlt pazelahs uf augichu jeb dodahs uf semi un nemaj ne-ismaina otra zilindera gulu. Bef tam fchis rulis newastum semi gubā, tā to dara prafis rulis, ja tas uf weetas ja-aggreesch, tapehz ka pee tam weens no ahraineem zilindereem welahs uf preekschu, kamehr otrais atpakaf.

Lihds ar lauku noruleschani pehz apfehshanas gandrihs pa wijam beidsahs semkopja gahdiba par audsehjamo labibu, ja atrehkina seemas kweeschu un rudsu ezeschani pawasari. Labibas rashu atlez pa leelakai dafai no klimatistēem eespaideem un tapehz, ja dafa ne-aisdara sawus bagatibas amolus, semkopis war zeret uf sawu smeedru un puhlinu kreetnu atmasnu. Bef plaujai ne-isdewiga gajia fche daschahrt semkopja eenehmumus pamafina daschi Baltija nepasihstami kufaini. Starp teem ir parahdijuschees it ihpashchi par slahdigeem schahdi: labibas kufainis (хлѳонная мука, кызка) un labibas sahgetajs. Saha kufaini padarija pehdigōs gadōs, waren leelu slahdi Kerjonas un Zekaterinoslawas gub., kapehz waldiba tureja par wajjadfigu turp suhtit mahzitus wihrus preeksch scho kufainu dsihwes ispehtichanas. Labibas kufainis slahde semkopim zaur kweeschu, rudsu un meeschu graudu isehschanu, kamehr grauds wehl mihshtis, un zaur winu isber-schani is wahrpahm. Schis kufainis pagehr preeksch fawas attihstichanahs diwi gadus, un ja fala nebuhs winu zirmeneem slahdejusti, tad fchejeenes semkopjeem draude trescha gada jo leelas breefmas. Labibas sahgetajs dehj sawas olinas wislabafi attihstito labibas stembu widū, no kurahm zehluschees zirmeni barojahs ar fulaino salma eelich-pusi un pahrgrausch salma mefglus, lai waretu apluhnotees salma zaurumā apalsch wissemakā mefgla. No fcha kufaina eemainotais stahds nedod ne kahdu graudu un gahschahs gar semi no ne-leela wehja.

Rogatawojuschos seemas-labibu fche plauj ar maschinehm un sirpeem, turpretim wasaraju ar maschinehm un garlahstihm. Ween-rotichu isfkaptis ne ween tē, bet ari zitas Kreewijas malās naw pasihstamas. Plaujamas machines atron ar il katru gadu jo plashaku darba-lauku un sirpa leetaschani pee labibas plauschanas winas peerahditu tā pa wijam nederigu, ja welde sakrituschō labibu ar tahu waretu labaki noplaut ne tā tagad. Schē leeta daschadu firmu plaujamas machines, starp kurahm man ir pahstamas tikai Dschonstona,

Wuda un Samuelsona mašhines. Džonstona mašhine, lai gan labi pļauj, luhst tikpat ahtri, tā zutura paijina behrna rolās. Daudz stiprāki ir tāstās Wuda un Samuelsona mašhines; it ihpašā pēhdīgā Deenwidus-Kreewijā ir eemantojiusti pilnīgi pilsona teesības, zaur samu meentahrschu un stipru konstrukciju, lai gan wina pagehr-wairaf wilschānas spēhla un drusku flitaki pļauj par Wuda mašhini. Rā seemas, tā ari wafaras labibu šhē seen kuhlōs un krauj krušōs. Kuhlu krauščhanu krušōs isdara tā: us semi guleniški noleek kuhli, kura wahrpas faleez us augšču un peeseen, lai nedurtos pee semes; šhēhrfam us šha kuhla leek pa pahris kuhlu il katra pušē ar wahrpahnt, pee kam kuhlu rehgaki guf us semes; us tahdu pašču wihši šhēhrfam us šheem kuhleem leek pa pahris kuhlu no abahm pušehm, pee kam us tam jaluhko, tā wišu kuhlu wahrpas, bej ween apakšhejā, buhtu weenā weetā un stahwetu drusku augstak par rehgateem. Minete kuhli mums stahda preekščā taisnu kruštu un der par pabalstu wehl wirsū leekameem kuhleem. Pehz tam, kad wist krušta stuhri fatura pa trihs pahri kuhlu, leek wehl pa weenam kuhlam us katra stuhra, kursch aissedj starpas starp wirsejo kuhlu pahreem un lihds ar to aissargā apakšhejos kuhlus no leetus. Krušta widū efoščās wahrpas apsedj us tahdu pašču wihši, tā statu, ar zepuri. Kruhts jeb pustapa, tā wina tē fauz, fastahw is 30 kuhleem un tapehz, lai semkopis waretu sinat, zif winam ir kaut kahdas labības, ja-apškaita tikai krušti. Deelās muiščās šhahda lehta labības raščas pahrsinaščhana ir no leela swara, jo til lihds ka semkopis sina kruštu škaitu us sawa lauka, winam ir lehti eespehšams ari graudu wairumu aprehlinat eekam kulščhana beigusehs. Dšhwē ir mahzjuse atšiht, ka ne wifās weetās stahdi un graudi weenlihdsigi usaug un breest, un tapehz preekšč graudu wairuma aprehkinaščhanas nem kuhlus preekšč peemehra kulščhanas pa wifu lauku. Pilnīgi peeteek 4 pustapu jeb 120 us mineto wihši nemto kuhlu uokulščhana, lai waretu pehz no wineem dabuteem graudeem eepreekšč aprehlinat wifu lauka rašču. Bej tam labiba usglabajahs krušōs deesgan labi, pee kam, sinams, palihds ari wafaras faufums. Status šhē nemaj nepašihst, tapat tā Mas-Kreewijas pustapas naw pašihstamas Widus-Kreewijā.

Pehz labības isfalschānas pustapās eesahkās winas noweščhana no lauka dehl fakrausčhanas stirtēs jeb ari iskulščhanas dehl. Deelās muiščās, kurahm peeder gairainu kulamās mašhines, labibu daudstrei nemaj nekrauj stirtēs, bet teesčham no pustapahm web us lauka widū nostahdito kulamo mašhini. Masal turigi semkopji ihrē kulamo mašhini preekšč labības iskulščhanas un pehz winas spēhla maffā par deenas darbu 30—50 rub. Saprotama leeta, ka mašhines ihpaščneeks pee darba daudsuma un pee kulščhanas no 15. julija lihds 1. nowembrim war daudj pelnit, un tadeht mašhines stipri isplatijahs ari starp tahdeem, kas pa wifam nenodarbojahs ar semkopibu. Šhē labiba ir til sausa, ka wina ari tad naw preekšč iskulščhanas jakaltē, ja šhis darbs pat seemā jadara; tapat ari graudi gluschi labi usglabajahs bej kalteščhanas. Šha eemešla dehl Mas-Kreewi rijas nemaj nepašihst; labības šhkuhnu tē pa wifam naw un labibu usglabā stirtēs sem klaijahm debesim. Šha buhščhana dema dascheem semkopjeem zehloni laikraštōs pahrspreest, waj rijas pat seemeku gubernās ir neapeijami wajadšigas un waj tahs ar leelu jo leelu labumu newaretu pahrmaintil ar graudu kaltetuwehm. Šhis jautajums, tā bija paredšams, šazehla asu spalwas-laru starp rijas pretineeem un tahs peekritejeem. Zif is raksteem par šho leetu nojehšams, ir jadomā, ka rijas peekriteji eeklata labības kalteščhanu preekšč kulščhanas par neapeijami wajadšigu ne tikai ween graudu derigas usglabajahs dehl, bet ari tapehz, lai salmus un pelawus aissargatu no peleschānas, un strahrti wini tura par ne-eespehjamu un par materialisku pašpehli, nodotees ar kulščhanu lihds leetaina laika eesabkumam rudeni, tā to mehds darit deenwidus gubernās. Man rahdahs, ka ari Baltijas semkopjeem wajadsetu šho jautajumu tuwaki pahrspreest un dšhwē is mehginat, zif pamatigās ir rijas peekriteju domas. Ja mani atmina newit, tad daschās Widseemes muiščās jau lepojahs graudu kaltetuwes riju weetā.

Jeb kuras semkopim, kas labibu kulot nodarbojees ar leelahm garainu mašhinehm, ir sinams, kahdas rašes un tehriku pagehr salmu tahrtiga nowahščhana. To eewehrojot domaju, ka es pareisi darischu aprakstidams ihpašču eetaisi preekšč šhi darba weeglakas idarischānas tani atgadījumā, ja salmus grib usglabat ne wis šhkuhnds, bet stirtās. Jau daschi fabrikanti preekšč šha darba idarischānas ir isdomajuschi

ihpaščas mašhines, kuras behwē par elewatoreem, bet tahs maffā 600—700 rub. un tapehz preekšč daudseem ir nepee-eijamas. Šhi eemešla dehl šhē grib aissrahdit us tahdu eetaisi preekšč salmu meščhanas stirtē, kas ir daudj lehtala un, zif nojehšams, ir zehlfuhehs Kreewijas deenwidōs.

Aprakstamais elewators jeb salmu-metejs fastahw is til augsta staba, zif augstu stirtu grib mest. Staba augščgalā ir isahgets robs, starp kura aushm nostiprina pļafanu dšels riju ar reni. Šchahs ripas dšels ajs guf us wara lehgereem un zaur to pamafina berseščhanos pee strahdaschānas. Stabu eerol stahwu semē tani weetā, kur ir nodomats stirtu mest un atspreesch wina no tahs pušes, kura atstahw no nahlamās stirtas. Netahli no šha staba eerol semē otru, kahdu $\frac{2}{3}$ ajs garu stabu, kura augščgalā ir ari reneta ripa nostiprinata. Pirmo ripu apleez no augščas un otro no apakščas wirwe, pee kuras weena gala ir peeseets dšels ahkis un pee otra — peeprahwa preekšč diwu sirgu eejuhgščhanas. Otrā dala no salmu-meteja fastahw is no stirkem seeta tihkla, kursch ir eestiprinats parejnōs kolōs; koku galus saweeno stirti.

(Turpmat beigums.)

Wispašriga dala.

Kursemes zetu rewisijas leetā.

Muhju raksts par zetu-strahpes-naudu „B. S.“ 20. numurā Dobeles pilskungam, barona Egam G. fon Medem, dewis eemešlu, pehz wefela mehnešha laika Rigas Bahju awiše pašludinat pagaru rakstu, kurā tas mums issala daschus nepelnitus pahrmetumus. Tee mums peenahzigi ja-atraida. Mehš gan bijam nodomajuschi, šho jautajumu tahlat wairs ne-eewehrot, bet kad mehš ar waru teekam peespeesti šho stahwokli atstah, tad mums leetu jo šhtaki isstaidrojot ja-aisslahw muhju aishnemtāis gods.

Zeen. rakstītājs šata, „Balt. Seml.“ efof šlepeni isfajijis domas, ka zeta-strahpes teefot isleetatas tam noluhlam, lai no muiščneekem ween eezeltee zetu-rewidentu jeb riterščastes-kase paliku bagataki; bej tam „Balt. Seml.“ wehlejees, lai Kursemes riterščaste isfludinot rehkinumus par min. strahpes-naudahm. Šho sintahribu newarot wis ispildit, jo riterščastes komitejai efof tikai it pa trihs gadeem „semei“ jadod rehkinums un tas ari noteefot zaur drukatu rehkinumu, ko „semē“ pašludinot.

Rā pašihstams, riterščastes komiteja it pa trihs gadeem drukatus rehkinumus eesneeds landtagam jeb teem muiščneekem un muišču ihpaščneekem, kas pee landtaga nem dalibu. Wist ziti „semes“ eedšihwotaji no teem ne tā nedabuhn sinat, tadeht fon Medema kungs ari newar launotees, ka „Baltijas Semkopja“ redalziņa neshinaja un newareja sinat, zif zeta-strahpes-naudas eenahē, kahdeem noluhkeem to isleetā r. Bet š. M. kungs laifam gan negribehs leegt, ka ne ween landtaga dalibneekem, bet ari teem ziteem „semes“ eedšihwotajeem, semišchi zetu ušturetajeem, ir teesiba sinat, kur tahs sumas paleek, ko til leelā mehra tā šhogab usleek maffat mahju šaimneekem, kuri tatschu nedšihwo ahrušs „semes“. Teeja gan, ka pehz Baltijas prowincial-litumeem riterščastes komiteja naw peespeesta, šawus rehkinumus ne tikai „semei“, bet wifas semes eedšihwotajeem t. i. wispašrigi isfludinat. Bet kad šhee litumi kluwa laisli, tad zetu-strahpes nošajijumu wehl nebuht nebija — šhee ir jaunatu laiku auglis un dibinajahs us waldoschā Senata utasa no 9. marta 1837 Nr. 19497. Tadeht jau pašchā leetā tonahs wajadšiba, ka par šchihm sumahm buhtu jadod klaišč rehkinums, lai ne kur nezeltōs šchaubischānahs, kas ar tahm noteek. Šchis šchaubischānahs zeen. Dobeles pilskungs zaur sawu mineto rakstu, tā turpmat redšekin, mehginajis isgaisnat, un par to winam wifas „semes“ eedšihwotaji buhs pateizigi.

Kad fon Medema barona lgs mums pahrmēt, mehš efof minetā wihjē pee goda aissehruschi zetu-rewidentus un riterščasti, tad tas tikai tā war isstaidrotees, ka zeen. rakstītājs muhju rakstu „Balt. Seml.“ 20. numurā laifam gan nebuhs lasijis, bet tikai eewehrojis „Rig. Ztg.“ špreedumu par šho muhju rakstu. Tani mehš tikai isstaidrojohm tos litumus, us kureem zetu rewisijas un strahpes ušlischāna dibinajahs; bet isstaidrojot, ka ar kahdu buhščhanu pehz pašlahwoschu litumu

nosajijumeem ir, tatšhu ne weenam goda newar ašnemt. Lihbi ar mums ari „Rig. Ztg.“ smahde to nosajijumu, pehz kura zeku-strahpes nauda pa dalai pašcheem zeku-rewidenteem nahf par labu. Tā tad mehs šhini sinā nebuht ne-efam weentuki.

Bet fon Medema f. leedf, ka zeku-strahpes-nauda pašcheem strahpes uslizejem aplinkus nahf par labu. Pehz kaku-teešu (Manngerichte) atzelschanas šho teesu peenahfumi pahrgahjušchi us pils-teešu ašeforeem, kuri sem wahrda „zeka-rewidenti“ zekus rewideerē, un katrs zeku-rewidents dabunot 50 rub. Šho naudu nemot no eemafatahm strahpes-naudahm, bet ja ar tahm nepeeteef, tad riterščafte ašleefot no šawas naudas, kas dašču reiši („hin und wieder“) jau notizis. Kad nu zeku-rewidenti alašč tīfai 50 rubtu dabunot, tad protams teem ari ne-efot ne kahdas interesēs pee uslittahm zeku-strahpehm. Tapat tas efot ar riterščafsti. Ta efot pahrlēezinata, ka likumu dewejs tamdehl winas sinā atwehlejis zeku-strahpes-naudu, lai ta to isleeta weetigeem labdarības-noluhtem. Riterščafstes usdemumā jau efot tā kā tā, „semes“ labklahščanos šekmet. Bet ja zeka strahpes-nauda buhtu samafajama walšis kašē, tad to gruhiti waretu dabut atpakaļ weetigā t. i. Kuršemes gubernas labuma isleetaščana.

To eewehrojot riterščafte preekšč zeka-strahpehm dibinajuš glušchi ihpašču kašī, kuras naudu isleetajot weenigi semneeku labumam: školu wirswaldei, školotaju (Zrlawas) seminaram un kurlmehmo školai.

Apluhkošm druzjin šihlaci šhos šinojumus. Bet eekam tas noteef, mums wehl reiš japeešimē, ka mehs ne kur un ne kad ne-efam pahre-metušchi, ka zeku-naudu isleetajot zeku-rewidentu un riterščafstes mantības wairoščana. Tad mums wehl reiš japateizahs zeen. barona šgam par šchihm šwarigahm sinahm, no kurahm zil ne zil warehs noprašt, kahdas šumas Kuršemē il gada no semneekem teef peedšihtas par zeekem. Mums ir 10 pils-teešu, katrai ir pa 2 ašeforeem, katrs no šcheem dabun 50 rub. kaht pee lones, tadehl il gada us wifu wišhi ja-eeenahf 1000 rubteem zeka-strahpes (ka riterščafstes komiteja „šhad un tad“ no šawas naudas zeku-rewidenteem peemafajajuš kaht, isšlaidrošes gan tīfai us tahdu wišhi, ka wina us zeku-strahpes-naudas rehkinum preekšč tam jo leelakas šumas buhs mafajajuš augščam minetahm eestahdehm). Pee školu wirskomijahs peeder, tā presidents, muiščneeku mežatajš un tā lozekli: general-superintendents, weens kreismarščals, weens školu padomneeks, ko riterščafte eezek, weens bašnizās wirsteefas lozeklis un školotaju seminara kurats. Zil šchāi eestahdei no zeku-strahpes-naudahm teef mafats, to fon Medema barona f. naw peešimejš; bet japeenem, ka zeku-strahpes-kaše šchim mehrkim pahr un pahrim peeteef, jo no tahs wehl war palihdset Zrlawas seminaram un kurlmehmu školahm. Bet teem laikraštem, kas šawā laikā šinoja, ka mineto seminaru usturot tīfai riterščafste no riterščafstes muišču eenahfumeem, pehz zeen. barona šga sinahm naw wis taišniba, jo nu mehs sinam, ka pee tahdas usturesčanas peedalahs ari šaimneeki, jebšču gan nesinadami. Tapat ir netaišniba teem, kas šawā laikā pahmeta semneekem, ka tee wifai maj peedalotees pee kurlmehmo školās usturesčanas, jo zeku-strahpes-naudu tak mafā tīfai semneeki.

Daščs warbuht gribehs sinat, pehz kahda likuma riterščafste-kaše zeku-strahpes naudu tahdā wišhi isleeta. Tas ir zeku-likuma 48. Š. kas tā šlan:

„Par šawahm rewijahs-braukščanahm zeka-rewidenti dabuhm lones peeliščanahm no riterščafste-kašes, eekšč kuras wifas pee zeku-rewideereščanas nospreetās un eedšihtās strahpes-naudas top eemafatas. Rehkinumu par to wed riterščafste-kaše, kura ari to strahpes zedetu blankatus leef taišit un pilsteefahm peesuhda.“

Mehs redšam, ka šchis likums riterščafste-kašei tīfai diweem noluhkem atkauj isleetat zeku-strahpes-naudas: zeku-rewidentu lones-pawairoščana un strahpes zedetu apgahdaščana. Un tīfai šchos isdemumus ween wareja sinat un eewehrot, eekam f. M. šgs wehl nebija šinojis, ka no zeku-strahpes-naudahm mafā ari augščam minetahm eestahdehm.

Waj zitreisejo kalla-teešu peenahfumi pahrgahjušchi us tagadejo pils-teešu ašeforeem jeb waj šchee zekus rewideerē pehz ziteem nosajijumeem, tas pašhā leeta ir glušchi weena alga. Tīfai japeemin, ka fon Medema šga rakštā šhini sinā eejauzees wehšturifš misejums. Zitreisejšs kalla-teešas semneekem par šlitteem zeekem naudas-strahpes

neušlika, jo toreis semneeki bija muišču ihpaščneeku dšints ihpaščums un darlja tīfai to, ko winu lungi teem pawehleja. Semes- un walšis-nastas wini nenefa, bet pilbija tīfai lungu klaušbu. Naudas-strahpes par šlitteem zeekem zehlahs, tā jau augščam isšlaidrots, daudš wehlaft.

Barona f. M. šgs tanī pašhā reišā atbild ari us zitu kahdu rakstu, kas šhini leeta nodrukats „Rigas Lapā“ un „Baltijas Wehšinesī“, un pee tam pašneedš šchahbus isšlaidrojums:

Par wifu Dobeles aprinki šchogad efot ne pilni 5000 rubtu zeku-strahpes semneekem uslitti. Ja nu pehz šchi mehra ari tanis žitōš 9 aprinkōš darits, tad pa wifu Kuršemi buhtu 40—50,000 rub. zeku-strahpes uslitti. Bet peenemšim, ka zaur zaurim nemot tīfai puse no šchihš šumas uslika, tad tatšču arweenu ijnahf 20—25,000 rub. zeku-strahpes. Ka us tahdu wišhi riterščafste-kašei teefšam eepšejams, ne ween zeku-rewidentu loni pa-augstinat, bet aridšan mafat školu wirskomijai, seminaram un kurlmehmo-školai, buhs lehti protams. — Zeen. pilskungs fon Medems raksta, ka ne-efot wis teefa, ka zeku-rewidenti Dobeles aprinki šchogad uslikašči leelakas strahpes, ne tā pehz likuma par wifam warot uslitt. Labpraht mehs peerahdam, ka tas ir gan notizis. Tā p. p. pehz likuma ne weenam šaimneekam pahraf par 25 rub. zeka-strahpes newar uslitt, bet Bukaišču šaimneekem Andušaitim, Zemaitim un Žaun-Roziņam šchogad ir uslitti katram 26 rub. un Menutu šaimneekam 26 rub. 30 kap. Fon Medema šgs raksta tahlak, ka pehz likuma par katru zeka ašī warot uslitt tīfai 25 kap., tas buhtu par 74 ašhm, zil garšč zeka gabals katram Bukaišču šaimneekam jataifa, 18 rub. 50 kap., tadehl tad min. šaimneekem ir katram pa 7 rub. 50 kap. lihbs 7—80 kap. uslitti wairak, ne tā, pehz f. M. šga wahrdeem, wislikaškem zeekem war uslitt.

Mehs domajam, ka ar šcheem peerahdameem notikumeem peetiks.

Wifai pahdroščs usbrukums Baltijas lauzineeku godam.

Pagahjuščās nedēlas numurā mehs ihši šinojahm, ka Baltijas semes- un mešču-kopeju 4. šapulzi atklahjot Widsemes wispahriderigās un ekonomiškas beedribas presidents geheimrahts A. fon Widdendorfa f. Latweeščus un mašgruntneekus pee labu walšis-pilšonu goda šchwi aišnehmis. Tagad šcho leetu eewehrošim jo šihlaci.

Runatajš, pehz „Rig. Ztg.“, isšlaidrojis, ka leelgruntneeku šaimnezības arweenu jo wairak tuwojotees Wafara-Eiropas šaimnezību pilnibai. Bet ari mašgruntneeku šaimnezības, jebšču ar daščahm gruhitahm kaudamahs, šeknigi attihstotees. Tomehr šcheem draudot leelas breešmas, jo mašgruntneeki tos auglus, ko tee eeguhiti zaur kahrtigu šaimneekščanahm, labpraht atkal isščhehrščot, plihtejot un meefas kahribahm kalpojot. Wini gan atšihstot šparkašes labumu, ko leelgruntneeki eewedušchi, bet mašgruntneeka krašščana pastahwot tīfai eekšč tam, ka tas pehz eepšehšanas uskopjot šawu semes ihpaščumu.

Jau pee šcheem teikumeem mums druzjin ja-apitahjahs — tee weens otram matōš. Ja mašgruntneeki til ruhpiģi kopj šawus laulus, dahrsus un plawas, kad wineem tad atleef laika plihitet un isščkeršit? Tas ari buhtu glušchi pret zilwēka dabu: labs šaimneeks jeb kreetns semkopis nemehdš buht plihtetahs un šchis atkal ne kad naw kreetns šaimneeks. Ja fon Widdendorfa f. warbuht to tura par plihtesčanahm un isščkerščanahm, ka mašgruntneeki reišehm peedalahs pee kahdeem šwehtkeem zc., tad winam toti misejahs. Zilwēks nedšihwo no maišes ween; il katrs pašihst ari zitus preekus, ne tā tīfai darbu.

Bet wehl jo leelakas breešmas — tā geheimrahts fon Widdendorfa šgs šajjis — lauzineekem draudot žitā sinā. Tee pa daudš paklaušot tā šaukteem tautiško zenteenu wadoneem. Šf lauzineekem efot zehluščees kaudis, kas pašlubinot šozialismu un komunismu un zaur šchihm mahžibahm daudš kreetnu mašgruntneeku pawedot us greišahm domahm. Šchihš breešmas efot tīf leelas, ka ne weens ihšis Baltijas patriots tahs ne-eewehrotas newarot atstahf, bet ihpašči leelgruntneekem tahs ar wifeem špehkeem efot ja-apkaro.

Kā pašihstams, šozialisma un komunisma zenteeni ir tee breešmigeē nošegumi, kuru padaritaji Kreemijas walšī tīf daudš posta un nelaimēs zehlušči, ja, pat naw kaunejuščees šawas nošeedšigās rolas pajelt pret augsteem walšis wišreem un pret Deewa Šwaidito,

muhfu Augusto Kungu un Keisaru. Tadeht sozjalijma un komu-
nizma fludinataji ir walsts- un Keisara eenaidneeki.

Bet nu wifai pasaufei un ari muhfu waldbai sinams, ka Bal-
tijas gubernas un sewischi ari muhfu lauku draudses no schein
breesmigeem zenteeneem pasargatas un ka pats Semes-tehwa tahm
iffazijis Sawu Wisischehligo atsihchanu par til kreetnu isturejchanos
— ar kahdu teefibu tad nu minetais lungs til leela sapulze masgrunt-
neekem un ziteem lauzineekem drihtn issagit tahdus pahmetumus?
Lihds schim naw dsirdets, ka ari muhfu midu sozjalistu un komunistu
flahdigas mahzibas buhtu fludinatas, bet ja tas buhtu notizis, un
wehl tahda mehra, ka f. M. fgs stahja, tad tahdi noseegumi apsehpti
newareja palist — tad tee buhtu nahkufchi sinami, ne ween waldbai,
bet ari publikai.

Fon Middendorfa fga ihstais noboms zits naw warejis buht, ka
Latweeschem wispahri un masgruntneekem sewischi zelt neslawu.
Drihtis us tam bija wifai isdewigs, jo klast bija prahwa muischneeku,
mahzitu wihru zc. sapulze. Sapulzes noluhka gan nebija, runat par jau
gandriht isnihzinato sozjalizmu un komunizmu, bet fon Middendorfa k.
tos sawa runa peewilla klast it ka pee mateem un stahstija augstajeem
lungeem, ka Baltijas lauzineekos schi breejmiga seherga esot pilnos seebos.

Serefim, ka minetee walsts weetneeki schai behdigai denunzjai
nellauschs, bet us muhfu buhschanahm noluhkosees ar neaptumschotahm
azihm, ka tas lihds schim notizis; bet geheimrahts fon Middendorfa k.
atlaus, ka par scho wina usbrufschanu ta spreesch, ka ta pelnijust. —
Loti noscheshojama un behdiga leeta, ka lauzineeki til mas pasargati
no tahdas goda-laupischanas!

Dalhadadas sinas.

No Gekschjemes.

Latweeschu II. dseefmu-swehtki. Par schein swehtkeem
„Nigas Lapa“ raksta ta:

Pirmais konzerts, garigais, ir isdewees ta, ka to nebuht labaf
newarejahm gaidit. Pat tahs wisgruhtalas deefmas isgahja ar tahdu
skaidribu, weiklibu un droshibu, ka newaram deefgan apbrihtnot muhfu
lauzineeku dseedataju mahkflas garu un winu dirigentu usihtibu pee
eemahzischanas. Gruhti nahzajs publikai atturetees no aplaudeere-
schanas, kas gariga konzerta naw eerasta leeta. Seetas parteji bija
isteikufchi, ka muhfu gariga konzerta programa faturot pahraf gruhtas
dseefmas, ta ka jafchaubahs, waj lauzineeku mas attihstitee dseedafchanas
spehki jel spehshot to weift. Tadeht naw jabrihnahs, ka daudsi ar
firdsdrebeschaaun sagaidija numurus, la: „Neissmetams ir Kungs,“ „Es
teikschu to Kungu,“ „Tahs debefis isteiz“ u. z. Bet ka almens no-
wehlahs no firds, dsirdot ka wifs gludi gahja un fkanas weikli
pluhda no dseedataju luhpahm, weena wispahriga harmonija faween-
damahs. Harmonijai daudj palihdseja ari swehtku ehkas laba akustika,
zaur ko il katra silbite, il katrs bals zilajuminsch us estrades lihds
pot tahlakam kaktam it skaidri bija fadsirdams.

Patihkami muhfu swehtku ehka bija ari tas, ka schi weenmeh
pastahwiga laba temperatura un ka nebija jamozahs, la zitur, zaur
nepazeschamu karstumu.

Apmekletaju bija sanahzis labs pulks; tomeh wehl daschi platfchi,
ihpafchi dahrgalee bija palikufchi tufchi. Garigi konzerti ne kad
nemehdj daudj klauftaju peewilft, tadeht par to naw ko brihnetees;
Wahzeeschu gariga konzerta bijis wehl masaf klauftaju ne ka
pee mums.

Pehz konzerta ap pulsten 9., dseedataju kori ar swehtku komiteju,
karogeem pliminajotees, un pee kara-musikas fkanahm, dewahs pa
Zehkaba- un leelo Pils-eelu us pili. Tur swehtku komitejas preefch-
neeks K. Kalnia fgs, luhdja Kreemu waloda zeen, gubernatora fgu,
Keisara Majestetei apleezinat Niga us tautas swehtkeem sapulzejuschos
Latweeschu dseedataju wifu ustizigalas padewibas un pateizibas juhtas.
Pehz nodseedatas walsts dseefmas, gubernatora lungs atbildeja, ka to
labprahf darisshot. Tad dseedataji nodseedaja diwi tautas dseefmas:
„Niga dimd“ un „Dsoliti semsariti“, un, us Kalnina fga usajina-
schanu, usfauga muhfu swehtku laipnigam protektoram, gubernatoram
baronam Uexkull, sawu „urah“ un usdseedaja „augstu laimi!“ us
ko zeen, gubernatora fgs Latweeschu waloda dseedatajeem pateizahs un
iffazija winu swehtkeem jauku weikfmi.

No pils pagalma dseedataji tahda pascha fahrtiba, ar karogeem
un musiku, dewahs pa Pils-eelu, Smilfchu-eelu, Bastej-bulewaru,
Aleksander-eelu, Tronamantineeka-bulewara un Sumorow-eelu us
Latweeschu beedribas namu, kur sawus karogus nolika, preefch swehtku
gahjeena.

19. junija pulsten 4 1/2 pehz pusdeenas, Latweeschu dseedataju-
kori dewahs us laizigo konzertu. Staltais wilzeens gahja no Latw.
beedribas nama pa Sumorowa eelu, Tronamantiueeka bulwaru,
Aleksandra eelu, Bastej-bulwaru, Smilfchu eelu un Zehkaba eelu,
schahda fahrti: 1) kara-musika; 2) swehtku fahrtibneeki; 3) beedribas
karogs; 4) swehtku komiteja; swehtku karogs; 5) abi swehtku dirigenti;
6) dseedataju-kori, katriis ar sawu karogu un waditi no sawa dirigente;
7) swehtku fahrtibneeki; 8) kara-musika. Bija teescham jauks, firdi
aifgrahbdams flats. Bes swehtku karoga isskaitijahm wilzeena 45
karogus, ap kureem tautas dehli un tautas meitas daila fahrtiba
steidsahs us swehtku namu, wezo Wahju Nigas pili dimbinat. Muh-
scham neaifmirstams mums paliks tas flats, kahdu swehtku nama
eeraudfjahm. Warenti leela, tuhstoscheem kauschu pilbita ehka ir us
paslihpas estrades muhfu tautas jeltentees un bahlelini nostahjuschees.
No ee-ejas usluhkojot „pulzinsch“ isskatahs ka jauks puku kuschkis, ka
kahda usplaukufi rose. „Deews fargi Keisaru“ ir pirmee wahrbi, kas
jaulas fkanas pahr winu luhpahm pluhst pahri, kas katra klauftaja
firdi aistufina un fatrizina, kas katram til mihtli, til jauki fkan, ka
tas tos wehlahs dseefmu fkanas wehl reis un wehl reis dsirdet. Zf
tuhstoschahm balsihm atskan spehzigi „hura“ faweeni, — konzerts
ir aklahts.

Par paschu konzertu spreesf mehds atstahjam leetas-pratejam, kas
mums apsolijis sawu spreebumu dot nodrukaf. Bet newaram nozee-
stees, jau tagad neteikufchi, ka dseedafchana wispahrigi bija loti laba;
daschi numuri, us daudsfahrtigu wehleschanos, bija pat otru reisi ja-
dseeb. Beigahs abi konzertu dirigenti, Sihles un Wehtina fgs, tapa no
swehtku komitejas preefchneeka K. Kalnina fga apbalwati ar leeleem
lawru kromeem, kas wineem pahr plezeem tapa apfahrti. Publika zaur
plaukschinaschonu, zepuru wizinaschonu un augstas laimes usdseeda-
schanu apleezinaja, ka wini tahdu pagodinaschonu teescham pelnijuschji.

Zif pahrredsams bija, tad schini deena gan laifam wisi platfchi
leela swehtku nama buhs pahrdoti bijuschji. Wareja rehkinat lihds
12,000 klauftaju.

Bakarā pulsten 11. bija swehtku maltite. Deemschehl daudseem
bija ja-atturahs no dalibas nemfchanas, tadeht ka ekonomis tikai us
700 weefu usnemfchanu bija sagatawojees. Bet tur ne winsch wainigs,
bet paschi weefi, jo kadeht wini nebija agraf galba-fahrtes isnehmufchi,
ka tas eepreefch bija sinams darits.

Kur pahri stundas agraf sehdekki preefch konzerta fkanu klau-
fitajeem bija bijuschji, tur tagad garas rindas issteepahs galbi, pee
kureem sanahkufchee weefi pee zitahm — glahju — fkanahm few
lihgmibu un jauribu sagahdaja. Bet bes schein weeseem, wehl leels
pulks zitu bija atnahkufchi, kas, fahnu benkos sehdedami, ari bija gribe-
juschi scho swehtku datu redset.

Gar paschu estradi bija galds preefch goda-weeseem, swehtku
dirigenteem un komitejas lozefkeem. Starp goda-weeseem atradahs ari
muhfu zeen. gubernatora fgs, kas, wispahri fahot, weenumehf loti
laipni ir isturejees pret swehtku isrihtotajeem un winu isrihtojumeem.
Maltite tapa wirzota jautrahm runahm, musikas fkanahm un kahdahm
dseefminahm no kreetna Baltijas seminaristu lora, sem Bebra lunga
wadifchanas. Augsta Semes-tehwa „wefelibas“ tapa pawaditas no
walstsdseefmas dseedafchanas un daudsfahrtigeem skaleem urah. Tahlaf
augstas laimes tapa usdseedatas zeen. Widsemes gubernatoram, ka
swehtku protektoram, ziteem goda-weeseem, tad dseeb. swehtku dirigen-
teem, koru wadoneem un dascheem ziteem wihreem, kas kaut kahdi
publjefuschees jeb palihdsejuschi pee swehtku isrihtofchanas un weizina-
schanas, waj ari jeb ka zitadi preefch tautas labklahfchanahs strahda-
juschi. Retapa peemirfsta ari Latweeschu beedriba, ka wifu isrihtojumu
widuzis, un tai faka nahlamida nowehleta. Starp runatajeem bija
daudsi, kas bija nahkufchi is jo tahlahm Kreewijas malahm, sawas
labwehleschanas „Latw. mahmulinat“ issagit un sawu preeku par tau-
teeschu darbeem un panahkumeem parahdit. Kas nebija warejuschi
paschi klast buht, bija to zaur raksteem darijuschji, jeb sawu neatnahf-
schanu aifbildinajuschji. (Turpmaf beigums).

Peterburga. Augstās izdarošās komisijas preefšneeks, grafs Boris-Melikovs, palikšot par vasaru Jarfoje-Selā.

Petera Ceelā mehstules tapšot un Wisaugstaku pamehli sem akadēmika Vitščikova redakcijas izdotas. Pirmais sējums isnahšot jūlija mehnefi.

Juhras ministrijas pahrwaldneeks general-adjutants Desowflis ezejts par Kreemu Klufās juhras fugu spēhla wirs-komandantu. Šim spēhlam, kas pastahwehs is kahdeem 20 kugeem, waretu gabitees darischanās ar Rihneefcheem. Desowfla weetā par juhras ministrijas pahrwaldneeku tishot ezejts general-adjutants Butakows, kas ilgu laiku bijis Baltijas juhru brunu-slotes komandants. — Struhwes fregata „Swetlana“ apafšch kapteina grafa Litke wabifšanas nosuhita un Wibus-juhru, un ihpaschi un Athenes ostu Pireju. Tē tagad šahf šapulzetees gandrihs wifu leelwalstju fugi.

Par mešča instituta (школы институтъ) dibināšanu „Walbibas Wehstnefi“ isfludinats likums. Šis instituts laikom jau nahfoshā pusgadā tiks atlahts. Unemti war tapt wifu kahrtu jauneklī, kas pabeigufchi gimnāstijas jeb winahm lihdsīgas realskolas un kas pee tam wezati pa 17 gadeem. Institutā preefšch studenteem buhs ari korteki. Sinams skaitis buhs brijhweetahm, bet ziteem buhs jamafšā par korteki, ušturu un mahzibu. Brijhwestudenteem waijadsehs wehlah par katru brijhwgabdu Kronim kalpot 1½ gada mešča-tunga weetā, kur kronis to suhtih.

Senkopibas aprinku kongresi, kas no agrafā domenu ministra bija projektoreti, šahfshotees, tā „Deregs“ sino, jau šhini wafarā. Pirmā aprinka kongress tapšot Peterburgā un otrā aprinka kongress, pee kura ari Widsjeme, Kursjeme un Witebskas gubernas peedalisees, oktobra beigās jeb nowembra eesahkumā Rīgā noturets.

Rekrufchi, pehz fara-ministra pamehles, kad tee nonahf šawds pulkds, ir wifumafski 2—3 nedekas jatura šchirti no ziteem šaldateem. Tāpat jadara ar šahrgufcheem rekrufcheem, kuri tāpat jatura semišchi no ziteem šaldateem. Ši pamehle ir isdota tadehl, ka gandrihs is gadus noteef, ka rekrufchi kasernēs atneis tifus-sliunibu.

Juscheneers Sawadowski ir ispehtijis un pahrelezinajees, ka neaptehsti apali preebes balki daudj ilgal isturot, ne tā tehsti balki. Zelu ministrija jau no 1850. gada isleeto pee tiltu un zitam buhwehm tikai apalus kofus, zaur to ta lihds 12 miljonu rublu aistaupijuf.

Drufas lectu wirspahrwalde nodomajot isdot iswillumu is jaweem noehmumeem un protokoleem pehdejds 12 gabds.

„Now. Wrem.“ pahrrunā garafā rakstā tagadejo dahrdšibu un truhzibu un aifrahda us to, ka zeribas us labu plauju šhini gadā esot loti wahjas. Now domajams, minetā awije šaka, ka labibas zenas kritih. Pee lihgumeem, kas rudeni ispidami, mafšaja tikai šahdas kapeikas mafal ne tā tagad. Seemā un nahfoshā pawafari labibas zenas gan aifšneegs šawu augstako šahwofli. Tapehz jau sen esot laiks ruhpeetes, ka lauku apdšihwotajeeem buhtu pastahwigs darbs un ka tee zaur nodofchanahm til šipri netaptu apgruhtinati.

Keisariška brijhwa ekonomifka šabeebria is isfludinajuf goda-algu par labako linu audšinaschanas un isšrahdaschanas mahzibas grahmatu. „Wald. Wehst.“ ir nodrukati nošazijumi, pehz kahdeem goda-alga taps dota.

„Wald. Wehstnefi“ ir isfludinata Wisaugstala pamehle, zaur kuru šw. Katrines ordena un „Sarkana Krusta“ goda šihmes dahwinaschanas teešba top nodota Seelfirstenei Tronamantinezei.

Par sehju Igaunijā „Wald. Wehst.“ sino, ka seemas labibu esot šaltais pawafaris apšahdejis, tā ka tikai us widifschu plauju warot zeret; Šapfales un Mehweles aprinka weenā datā ween seemas labiba šawot, zaur zaurim nemot, labi. Ahbolinšch gandrihs wifur esot isšalis, bes ween tanis weetas, kas bijufšas applahstas ar beejū šneega kahrtu; wiszauri baribas šahle šahwot wahji. Darbineeku algas ir šchahdas: darbineekam ar širgu, pee pašča maišes, 90 kap. lihds 1 rub 50 kap.; pee šaimneeka maišes 65 kap. lihds 1 rub. 15 kap.; kahjineekam pee pašča maišes 45—75 kap.; pee šaimneeka maišes 25—50 kap.; darbineezei pee paščas maišes 40—50 f.; pee šaimneeka maišes 25—40 kap.

Pahrwehřchanahs Latw. prešē. Ši šahda šludinajuma „Rigas Lapa“ rešjams, ka no 1. jūlija deenas šahkot „Rigas Lapa“ nobeigsees, tās weetā is deenas isnahšs „Baltijas Wehstnefi“ un ka „Baltijas Wehstnefča“ weetā „Wals“ isnahšs tikai reisu nedekā

Dihrika Iga drukatawu un wifus trihs minetos laifrakstus esot nopirufchi adwofats R. Kalnina un Ch. Berg ff., bet redaktori palikšot tee pašči.

No Rigas. 19. jūnijā, pulst. 11½ preefšch pusdeenas, šatbrauja šchurp agrafais Baltijas general-gubernators, grafs Peters Šchuwalows. No šchejeenes tas dewees us šawu muišču Rundali. Grafs, tā dširdams, bijis loti preezigs par Rigas uifelfchanu pehdejā laifā.

Widsjemes muiščneezibas konwenta sehdeschanas ir peektdeen, 16. jūnijā šlehgtas. Konwents atšinis par waijadšigu, septembra eesahkumā šafault ahřfahrtigu landtagu.

No Peebalgas. Eefšchleetu ministra palihgs ir apstiprinajis Wez-Peebalgas šawstarpigas uguns-ardroščinaschanas beedribas statutus.

Jelgawā Jahn-turgus, tā preefšchgadds, tā ari šchogad — tifa noturets tanī pašchā laifā, proti — eesahlot no 12. jūnija; bet bija šchoreis zaurmehrā nemot — deefgan pašnaps. Širgu gan bija šawefsti pahraf par 900, tomehř eeweedeji tos tureja dahrgus un pirzeji šloneja šamafšchanu — warbuht tamdehl, ka Rīgā us isšahdes waijadšigs wairaf naudas, ne tā Jelgawā preefšch šchi turgus.

No Wafławas. Ši Wafławas 15. jūnijā atbraufufchi zekineefi šahsta, ka tur 13. jūnijā, pulst. 4 pehz pusdeenas, wezā šafara pilsehtas apgabalā pee šipra wehja iszehlees leels uguns-grehts. Uguns aprihjufti bes daudj ehtahm ari par kahdeem 100,000 rub. šoku.

Ši Wafławas mums sino, ka Kr. Waldemara kungs aifbrauzis us Wahšjemi — wifupirms us Berlini, kur šchowafar, tā laštaji atminefees, šwju isšahde. Protams, ka pee šchahdas isšahdes peekriht wifadi eerotšchi un lihdselki, ar šureem šimis šer, tā p. peem. tihkli u. z. Protams ari, ka šchahdas un zitas leetas deefgan tuwu šanahf šopā ar juhrneezibu, ar kugneezibu. Šo šweijneeki ir nahfoshch kugneeku ishtenais un drošchalais pamats. To mehš redšam wifur, kur kugneeziba attihstijufsehs dabigi, kur ta palikufe par weenu no t a u t a s darbu aploteem. Šweijneeki, mafšas laiwinas teem pašcheem juhras wilneem uštizedamees, kas lihgo kugneeku, wifzina daudj bailigaku dšihwi, ne tā pehdigee. Tadehl šweijneeki loti der preefšch tehwijas kugneezibas; tadehl muhfu tanteetis Waldemars par nabaga juhrmalas šweijneekem gahdajis, teem juhras školas isgahdadams un zitadi wifu deefgan šuhru gruhtu šikteni juhras amatā weeglinadams, teem zetu pašchitrot, pa kuru katrs zeentigs šweijneeks war palikt ar laiku par matroš, par šuhmani, par kuga kapteini, par kuga ihpaschneeku — tas ir par brijhwu, gaismotu, turigu wihru. — Bet Waldemars aifbrauzis us Wahšjemi ne ween šwju isšahdi un šweijas rikfus eewehrot, tehwijas šweijneekem un kugneezibai par labu, bet winšch nodomajis ari apluhlot Wahšjemes juhrškolas. To winšch gan šawā muhšchā jau reif darijis, un wina rakstds atrod daudj šinu par Wahšjemes juhrškolahm, zil tās mums der par preefšchihmi un kas tur nepilnigs. Bet daudj gadu jau pagahjufchi, kamehr tas notizis, un juhrškolas leetā tapat tā zitds šwarigds tautas darbds, daudj kas grošjees, daudj kas no jauna eewehrojams, kas war muhfu Kreewijas juhrškolahm leeti deret. (N. L.)

No Wafřchawas sino „Šolosam“ par šchahdu atgahdijumu. Tā šautā Welnā eelā tur dšihwojot kahds augfotajš Waffermans. Šgahjufchā šestdeenā nonahjis pee wina no deenesta atlaistais leitnants barons Engelhardtis un lihdsis, lai tam aifšod 600 rub. Waffermans to nedarijis un tapehz Engelhardtis draudejis to nošchaut. Augfotajš ismuzis ar šawejeem us eelu un eefšchdšis baronu šawā dšihwofli. Pa lihgā atšaultee polizisti atradufchi Engelhardtū ar rewolweri rokā gultā sehšchot. Polizisteem tuwojotees, tas eelzis rewolweri mutē un nošchahwees. Melaimigais atšahjot Welnā šewu un šefchus behrnus.

No Wirbatem sino „Rig. Itgai“, ka pehdejā laifā dšelfs iswešchana us Kreewiju šipri wairojufsees. Gandrihs is deenas esot us Kreewiju pahř robešchahm šemkopibas mafšines u. t. pr. Us Wahšiju šurpretim topot arweenu wehl loti maf pretšchu iswešts. Labibas iswešchana no Šidufhneem us Karalautscheem esot pawifam apstahjufsees; šchō nebušchani warot nowehřit tikai zaur labibas mufas atšelfchani. — Lopu širgotaji zeešchot leelu šchahdi, jo Wahšijā lopi topot maf pagehřei.

No Potu-Brufschju robešchahm. Konterbandes eewefchana us Kreewiju wairojahs deenu no deenas. Nemeen 60 lihds 100 peršones

il deenas pahreer pahr robeschu us Kreewiju, ari funus isleeta preefch konterbandes eewefchanas. Ne fen atpafat pahrnabza kahds semturis is Kreewu Polijas, no fawa funa pawadits, pahr robeschahm, uspirka daschas mahzinas bonwilas deegu un apsehja tahs sunim ap wehderu un kaku. Pehz tam funi eeflehdja us kahdu laiku fuhti. Tad funa fainmeeks dewahs atpafat us mahjahm, noteidams, ap kuru laiku funi lai palaisch watan. Knapi tas bija nonahzis mahjās, tē ari funs ar konterbandi it sweiks bija laht. Suni bija kahdu stundu pehz wina funga aiseefchanas palaiduschji wata un tad kreetni nopehruschji. Saprotams, ka tas dewahs taisni pahr lauteem us mahjahm, bes ka Kreewu robeschu fargi to buhtu notwehruschji.

Politifks pahrfkats.

M. J. 23. VI. Sawu fchih deenas politifko pahrfkatu us-fahlot ar ihju pahrfkatu par nupat nobeigteem Latweefchu II. wispahrigem dseefmu-fwehtkeem, mehs gribam us tam aiseerahdit, ka fchee fwehtki Latweefchu tautai ir atnesuschji politifku panahkumu, us kahdu ne Latweefchi ne ziti nezereja un newareja zeret. Mehs tē nerunajam no politifkahn teefibahm, ko Latweefchi zaur fcheem fwehtkeem buhtu eemantofuschji, bet no tahs augstzeenibas un atfihfchanas, kas winu atfihfibas palahpeenam Baltijas fadsihmē no muhsu lihds-eedfchwotajeem pehz fcheem fwehtkeem wairs neteel leegtas. Zeela fiarpiba ir, waj kahdu tautu jeb tautinu winas wairat atfihfitee lihds-eedfchwotaji usluhko par zilweku karu, tam augstaki isglitibas zenteeni un panahkumi fwehtki, jeb par zensigu fabeedribu, kura zaur faweem publineem un zaur sawu peerahdito garigo spehju ispelnijusehs, ka to usluhko ar zeenibu un atfihfitee winas lihdsiteefibas pee teem augleem ka wispahrigās atfihfitee zihnini atnes. Scho zeenibu un atfihfchanu pret Latweefcheem flaidri un gaischi ir isfazijuschji muhsu lihds-eedfchwotaji Wahzi un Kreewi sawos spreedums par muhsu dseefmu-fwehtkeem. Zebfchu fchee spreedumi, pehz zaurmehra nemot, ir ja-usluhko par fahneem, tad mums tomehr fcheet, ka eefch teem buhtu famanama wehl jo leelafa lihdsjuhtiba, ja zeen. kritikeem buhtu bijis finams, jif gruhiti Latweefchu dseedataju loreem — fewifchki lauzineekeem — ir nahzees, til tahlu isglitotees, ka wini, fawai tautai par godu, no til eewehrojamas puses ispelnijuschees tahdu — gandrihs war fazit — neabrobefchotu usteifichanu. Gan „Nig. Zitas“ zeen. lihdsfrahdneeks atfihfitee min. foru usfihfitee un publinus, bet winsch laifam nesina, ka fcheem loreem bes tam ari wehl daudfrefis bija japahripehi sawabi fchkehrfchli un kawelli, par kureem mehs fchee plaschaki negribam runat; tilai peefihmesim, ka wehl preefch ihfa laifa daudf weetās dseedataji un dseedatajas gandrihs tilai slepeni drihtiteja fanahft un pomasam fagatawotees us teem panahkumeem kopu-dseedafchanā, par kureem tagad fchaubfichanahs wairs newar buht. Un tapat atfal newar fchaubitees, ka „Nig. Zitas“ zaur faweem runā efofcheem spreedumeem mineteem fchkehrfchkeem un kawellkeem ir pudarijufi beidsjamo nahwes-gruhdeenu. Par to winai nahfahs pateiziba!

Pachus dseefmu-fwehtkus mehs, ka is finahn redsams, esam us-fahfuschji aprahftit pehz „N. Zapas“; pascheem mums deemschehl nebija eefpehjam, pee fwehtkeem peedalitges, jif lahprahit to ari buhtum darijuschji. Schini weeta tilai ihfi atfahstifim, kahdu eespaidu fchee fwehtki, pehz Wahzu laifrahsteem, padarijuschji us muhsu lihds-eedfchwotajeem. Wispirms eewehrosim „Nig. Zitas“ spreedumus. Wina raksta:

„Zeelifks un spehzigs bija tas eespaids, ko mehs fahutahm ee-eeedami leelaja fwehtku-ehla, kura tuhstlofchi un atfal tuhstlofchi klaufjahs us Mozarta, Haydna, Mendelsona un Hauptmana fkanahm. Un ka scho meistaru fkanas no 800 wihru-foru un gandrihs tilpat daudf jaukto foru dseedatajeem kluwa fkanadinats, tas eefch mums zehla godbijibu („das flöste uns allen Respect ein“) pret Latweefchu dseedatajeem, tas peerahdija folus us preefchu, kuri zeenigi augstafas atfihfchanas. Wini ir israhbijuschji, ko tshallums un labs prahs war panahft pat tur, kur ihstas musikaliflas isglitibas maj jeb pa wisam truhfti, un flawu un godafchanu mehs bodam fcham tshallumam, fchat zentibai, kura radijufi II. Latweefchu dseefmu-fwehtkus!“ — Ar ihpafchu preefu zeen. rakstijahs turpmat apleezina, ka Latweefchu dseedataji gariga konzertā israhbijuschji pilnigu mahfslu un musikalifku isglitibu, ka to newareju fagaidit, tilai musika (orkesters), kas daschas dseefmas pawadijufi, bijufi pahral flifka un lifufi kaunā pat wisleelafos

dseedataju isglitibas publinus. Tadehl wadoni darijuschji pareifi, pee daschahm dseefmahm musiku pa wisam atmesdami, jebfchu ta ari buhtu waijabfiga, un daschas dseefmas, kuras bes musikas newareja dseebat, pa wisam atfahdami. Bes tam zeen. kritiks atradis, ka til gariga ka ari laiziga konzertā, wiszauri nemot, tenora (wihreefchu I. balfs) un foprana (seeweefchu I. balfs) fkanas naw hijuschas deefgan pilnigas, bet smalkas (teewas) un neffanigas. Laizigo konzertu aprahftot zeen. kritiks isfazijahs: „Ar preefu, ar gandarijchanu Latweefchi war noluhfotees us faweem II. dseefmu-fwehtkeem, kuri musikalifka (dseedafchanas) finā zaur zaurim idemufchees toti laimigi, ka reti kahdi ziti.“ Tad rakstijahs peefihmē, ka laiziga konzertā dseedataju isglitiba un eefpehja wehl jo wairat israhrahbijusehs ne ka gariga, un usflawē fewifchki tautas-dseefmas.

Ar scho, ta mehs zeram, peetiks peerahdot to, ko mehs augfcham esam fazijuschji. Ir mehs Latweefchu dseedatajeem un dseedatajahm no firos wehlam laimas par til jaukeem panahkumeem. Lai tee wineem buhtu par pamubinaschanu us wehl jo leelatu pilnibu — us wehl jo fchknigakeem publineem musikalifka isglitibā! Bet Latweefchu tauta famus dseedatajus un fawas dseedatajas lai tura mihtus un laiteem neleedf atfihfchanu un augstzeenibu, ko ziti wineem til leela peefchfihuschji!

No ahrfemehm. Zeelwalfstju fuhtnu konferenze, kas Berlinē bija fanahfufi ispreest robeschu-frihdu fiarp Greekiju un Turziju, nu ir famus darbus nobeigufi un isfchfihuschjehs. Winas lozekli weenprahitigi un ar sawu waldbneeku finu nospreeduschji robeschas, kuras abahm minetahm walfstijm turpmat buhs ja-eewehro un japeenem. Pehz fchi spreeduma Greekijai teef peedalitas no Turzijas 380 kwadratjuhdses semes ar kahdeem 400,000 eedfchwotaju. Konferenze pee sawa spreeduma eewehrojufi, ka ne weenai ne otrai walfstij zaur jauno robeschu lihniju nekuhtu peefchfirts politifks pahrfmars par oturu, un ta tad ari isflaidrojahs, ka leels semes-gabals, kuru tilai Greeki apfihfimo, palizis pee Turzijas. — Schis spreedums Turku waldbibai darits finams. Waj wina ar to buhs pilnā meerā, tas wehl janogaida. Bet ka wina wehl arweenu pee Greeku robeschahm krahj kara-pulkus, tas ir pasfhtams. No otras puses atfal Greeki riktojahs us karu. Wina waldbibai ir dots padoms, lai wina no kara-domahm atfalahs, bet ja tomehr karsch isjeltos, tad leelwalfstis famus fugus fuhtifchot us Greekijas krasteem, lai Turku fugi tai newaretu fshadet. — Dfird ari, ka Turku waldbiba Albaneefchus rihdot un pabalftot us karu pret Greekeem, tadehl lehti war gaditees, ka ap Greekijas robeschahm wehl fchogad isjekahs afinaini zihnini, kuru nobeigfchanahs finams Turzijai par labu newar isnahft. Jo leelwalfstis newar peelaift, ka ta winu weenprahitigam spreedumam spehku pretojahs.

Franzijā fchi gada 18. junija deenā pret jesuitem ispilbija waldbibas spreedumu no 17. marta d., pehz kura 3 mehneschu laifa bija flehdfamas wifas no waldbibas ne-atwehletās jesuitem eestahdes (fcolas, klosteri ic.) Jesuitem gan waldbibas warai nepretojahs, bet atrada deefgan leeku peefchfichanu no kauschu puses, kuri tos pawadija un no wineem isluhdahs fwehtichanu. No klosterkeem un zifahm eestahdehm israiditi, jesuitem us wifadu wihfi fahfa rihdit pret waldbibu, un winu laifrahfids kaudis teef ufaizinati, lai fozekahs pret republiku un lai dibina fehna-walfsti. Saprotams, ka waldbiba wainigos nodos teefahm.

Ari Belgijā zihnini ar Romas garigo waldi naw nobeegti. Warbuht ka tos jo ahrakti nobeigs waldbibas pawehle, pehz kuras Belgijas fuhtna weeta pee pahwesta teef atzelta. Tamlihds beidsjahs ari pahwesta politifka fuhtna weeta Belgijā.

Schweizijas kantona Genes leela padomē, ta lastafjeem atminams, nesen isfazija ka basniza no walfs atfchfirta. Tureenes garidsneeki nu wifas basnijās ufaizina kaudis, lai fchim spreedumam nepeefriht, kad kantona balfotaji (tautas fapulze) kluhs fahfufi, lai mineto spreedumu apftiprina. Ka pati tauta fchini leeta isturefees, to rahdih nahfotne.

Wisjannafas finas.

M. J. 25. VI. Grafts P. A. Schumalows junija 20. deenā aifbrauja no Riga us Jelgawu. Tur no gubernatora lga pee bahnufcha fanemts, winsch pehz pahris fundahm dewahs us sawu Rundahles pili. Schobeen winsch atbraufs atfal Riga un pa Dinaburgas dseefszetu doftes us ahrfemehm. — Seffschleetu ministris atfal Peterburgā. — Maslams noteef farunafchanahs, ta semfopibas rihfu un mafchinu fabriki Kreewijā buhtu zelami. — Maslawas Kreewu awisei raksta, ka domenu ministerija gribot eefneegt preefchlitumu, pehz kura mefchu ihpafchneefkeem buhtu bodama teefiba, eefchanu un braufichanu zaur mefcheem un lopu ganifchanu tanis aifseegt; mefcha fahdsibas kahds mefchōs pehz min. preefchlituma buhtu usluhfojana un teefajama ta prafta fahdsiba.

Wifejum. Jelgawas Latw. beedribas runas-wihru sehdejums naw wis 3. junija, bet 3. julija deenā.

Tam kungam, kas „B. S.“ 23. numurā isfludinajis, ka winam fehwe un eejuhgs nosagti, rebalzija dara finanu, ka winam japeteizahs pee Skrunas pagasta teefas (Kulbigas aprinti), kuzai sagta fehwe un eejuhgs rokā. Feb.

Aktibofchais rebaltors: Waleru Juris.

No jenswes atwehlets, Riga, 25. junijā 1880.

Sludinajumi.

Kad pee Udes pagasta peederigā laulats pahrīs Indriķis un Greeta Wendin, kuram pašam ne weena meesiga behrna nam, ir nobomajis, pee Udes pagasta peederigā Indriķa un Lawihšes Wajbīta behtu Jani — 6 gabi wezu — behrna werta peenemt, — adopteret — top no Krona Behrsmuišas pagasta teefas wif tee ušaižinati, kureem kašdas eerunas pret šho nobomu buhtu, tašs pašas lihts 16. augustam š. g. šoh peenest, jo wehlat ne weens wais netafs klaufts, bet wifseem muhšhiga klufužeešana ušlitta.

Behrsmuišas pag. namā, 18. jūnija 1880.
Pr. Preesšhchbetajis: C. Neuland.

Rigā, Schnakenburga speestawā, Maršal-eelā Nr. 5 dabunama pirkt

Sterftu Andreja

Latw. walodas mahzibas

II. un III. daļa, t. i.

Intakša un ortografija

weendōs mahlōds. Rakša 40 lap. Skolotajeem un atkalpahrdewejeem sawi nolihgumi.

šwehtku dahwana

Ratweefšhu II. wišpahrigajeem dšee-dafšanas-šwehtkeem Rigā ir nupai Schnakenburga apgahdibā, Rigā un Tehrpata, isnahlūh un wišās grahmatu bodēs dabujama:

Līga

J. Lautenbacha.

(Jusmina).

60 lap. dahrga.

Par šha dšeiju-krahjuma labumu pilnigi leezina muhšu pašhstamā rakstneela wahrdōs, un grahmatas drukas apgahdatais ir no sawas pufes par šhīs grahmatas glihtumu wišadi ruhpejees, lai wina buhtu šwehtku zeenigā apgehrbā.

Sludinajums.

Zeen. publikai zaur šho sinamu daru, ka pee manim Bauslā, kopmana Blantšaina lga namā, pee tirgus plāšha, war gatawus lungu un dāmu šahbafus par mehrenahm zenahm dabut; ari apstellejumus preetšh šhi darba peenemu un ahtri ispidu.

W. Blumfeld,
kurpneeks.

Jauna fotografijas eerikte Zehšis.

Dšikatu un plāšhatu fotografijas mahzibu Wahzemes pilšehtās, Mūnchēnē un Wihnē nobeidšis un it ihpašhi tos jaunas los atradumus un pahrlabojumus fotografijas sinā wehrā lizis, daru zaur šho zeen. publikai sinamu, tā esmu Zehšis Birnbaum t. mahjā uš Wall-eelas Nr. 5, eeriktejees un jau darbu eesahzīs. — Portreju ušnemšhanas laiks katru deenu un ari pee lātra gaisa no pulkst. 10. lihts 4.

Ar zeenišhanu

Fotografs **C. Anderson.**

Sludinajums.

Zeen. publikai zaur šho padewigi šinoju; ta es no jamas wezās dšihwojamas weetas esmu isgahjis un tagad weza pilsklunga namā pee tirgus plāšha dšihwoju.

G. Flaume,

kurpneeks Bauslā.

Pirma Kreewu

uguns = apdrošhinaschanas beedriba,

dibinata 1827. gadā.

Agenti:

Zehšis — G. Volkmann,
Waskā — Moritš Kolland,
Werowā — C. fon Stoeber,
Walmceerā — Th. Adamsohn,
Limbašhōs — B. D. Gufslawskij,
Ruhjene — Eduard Dabbert.

Kurjemēs

bisškop. beedribas

I. nodata

isees š. g. 6. juliā

šatumōs

Šhēlbes Strautinu mahju birš. Eesahšums pulkst. 3. pehž puldeenas.
Ee-eeschanas malka: wihreesechem 40 lap., seewiškheem 20 lap.

Preesšhchneežiba.

Kalnamišhas (Hofzumberge) dšerdataju beedriba isees

šatumōs

pee Sweedru kalna, šwehtdeen, 6. juliā 1880, pulkst. 3. pehž pusdeenas. Tuwafas sinas programōs. Dšeedataji.

„Baltijas Semkopi“ un „Peelikumu“

war apstellet: Rigā: „Balt. Semt.“ administrāzija, Ahr = Rigas Ralku = eelā Nr. 14, Puhzishu Gederta un beedra grahmatu bodē: un šhahdās žitās grahmatu bodēs: Lukawa, Šhillinga, Rapteina, un Jrbites II.; pee kopmanēem Rerchendorff (pilš. Ralku-eelā Nr. 13), Winkmana (Ahr-Rigas Ralku-eelā Nr. 18), Šhulha (pee leelā pumpja) un Grundmana wihnuji (Zelgawas Ahr-Rigā); Žitās pilšehtās: Zelgawā Balt. Semt. redāzija, Katoku-eelā Nr. 2; S. Alunana, Wieneria un Beshorna II. grahmatu bodēs; pee kopmanēem Kleina un Heilsberga II. Leepajā Artina un Puhzes II. grahmatu bodēs; Aisputē pee Bellmiera lunga un Bereka bodē; Bauslā Bogel lga apteeki un Slinka lga grahmatu bodē; Talsōs Simšena lga bodē; Jaunjelgawā Schwabe lga grahmatu bodē; Randawā pee kopmans R Grūn lga; Lukumā Prenzlawa lga bodē; Piltenē pee Piltenes krons muišhau re utneela Šhulh lga; Kulbigā Beshorna grahmatu bodē un pagasta-nama pee J. Šhepsky lga; Wentšpili Latw. grahmatu bodē; Dubultōs Goerke lga apteeki; Zehšis pee kopm. Peterjona lga, un P. Leepina lga jaunatwehrtā grahmatu pahrdotawā (Katrinās-eelā, Lapina namā); Wallā R. Rudolfa lga grahm. bodē; Walmceerā C. G. Trey lga grahm. bodē; Ruhjenē pee Alšhina lga; Sw. Peterburgā Anglijas gastuhši pee Grünberga lga. **Laukpagaštōs:** (Widjemē) Wez = Peebalgā pee matem. land. R. Mūllera t. un pagasta-namā: Smiltēnē pee kopmana C. Salkit lga; Rengehōs pee skol. Steilmāna lga; Dšehrbenē pee skol. Gaišhija lga; Weetalwā pee skol. Kalnina lga; Leijas muišhā pee kopm. Knappe lga. un Kolnešes pagasta namā; (Kurjemēs) Dunbagas, Leel-Ešseres, Škrundas, Kuršishu, Wez = Schwahrde s, Krona Wirzawas, Leel-Šlejas, Ruhawas, Leel-Žwandes un Rihzes pagasta-namōs un pee Ahibeku muišhas walbes (pee Zefahšates).

Wišus Balt. Semt. labwehletajus un draugus tē pee wahrdā newaram peesaukt un tabeht tos wišpahrigi luhdsam, ari turpmak laipni ruhpetees par muhšu lapas isplotišanū un lahpraht palihšet teem, las „Balt. Semt.“ labhu kawektu deht pašhi newaretu pafetelet.

Balt. Semt. Administrāzija

Tabaka-, zigaru- un papirošu-magašhne

Jeana Sterna,

Nr. 4. Zelgawā, Pastes-eelā. Nr. 4.

peedahwā sawu bagatigi peepibinatu wišulabato fabrikatu lehgēri un dara zeenijamu publiku fēwišhki ušmanigu uš teem jau trihs gabus labi nogutejušheem zigareem.

Atkalpahrdeweji dabon prozentes.

Spehšhukahršhu pahrdofšana.

J. W. Graham, Rigā,

eepretim Zelgawas un Tukumas bahnušim.

Arkli, arktu daikti, fehjamas- un plānjamas-mašhinas. Ar rotahm un gepeli dšenamas kufamas-mašhinas. Garretta lokomobiles un kufamas-mašhinas, las ihpašhi weentahrschi labi taišitas un daubš paštrahdā; uš Parises pašales isstahdi tašs ar 2 šelta medatahmu kronetas.

Superfosfati, augst- un widus-grahbdigi, ar peesolita labuma apgalwošhanu.

P. van Dyka pehznahzeji,

Rigā, Smilshu-eelā.

Claytona Lokomobiles u. kuf.-mašh.

Paardarda superfosfati, augst- u. widejgr. ar peesolita labuma apgalwošhanu, — tā tā ari kalfi-mehšli, augstgr. kaulu-milti un wišabas žitas laufšaimn. mašh. u. rihti.

GLEGLER & CO RIGA

Ziegler un beedri,

Rigā, pilšehtu Ralku-eelā Nr. 6,

turam uš lehgēri un pahrdodam augst- u. widusgrahbdigus

superfosfatus,

tā ari žitus klunšes mehšlus.

Jauns romans.

Sadšihwes wilni.

Original-romans diwās datās, no Theodora Rolanda. — Dabonams Aleksandra Staħla drukatawā, Muhku-eelā Nr. 13, un „Balt. Semt.“ Administrāzija, Ahr-Rigas Ralku-eelā Nr. 14, Puhzishu Gederta un beedra grahmatu bodē. — Malkā eeschuhts 1 rub. 25 kap. — Kas 10 eksemplarus uš reiš pehrt, dabun 1 eksemplaru bej malkās.

Sawu grahmatu- un rakstamuleetu- krahjumu pawairojušhi wišu wišadahm lasamahm- un skolas-grahmatahm, pulu-papihreem, laimes-wehleschanas-lahrtihm, bildehm, sihmuteem, spalwahm u. t. t., luhdsam zeen. publiku, muhs labi beeshi apzeemot.

Muhju apgahdeena isnahlūshas šhahdas grahmatas:

- 1) Kara-kronika jeb Kreewu-Turku karšh 1877. un 1878. g., ar daubš bildehm pušhfoto; esjēeta 200 lap.
- 2) Weenas deenas pateesiba. Staħšts 15
- 3) Kafals Kmekniztis. Staħšts 10
- 4) Šlaista wehrpeja. Staħšts 20
- 5) Krustu karotaji. Staħšts 25
- 6) Paslehta manta. Staħšts 25
- 7) Preeswiga atreeshchanahs. Staħšts 20
- 8) Jauna šapnu-grahmata 25

Drihjumā isnahlš „Lenore,“ behtu luga 3. zehleendōs no R. Jaunšema.

Ar zeenišhanu

Puhzishu Gederts un beedris.

Ahr-Rigas Ralku-eelā Nr. 14.